

Nilde Iotti (1920-1999)

Voorvechter van het algemeen stemrecht en een van de grondleggers van de Italiaanse Republiek

Leonilde of kortweg Nilde Iotti was een Italiaanse verzetsstrijder uit de Tweede Wereldoorlog, die uitgroeide tot een van de belangrijkste vrouwelijke politici van het naoorlogse Italië. Voor velen is zij een van de grondleggers van de Italiaanse republiek en de “beste president die Italië nooit gehad heeft”. Iotti was lid van de Grondwetgevende Vergadering, die in 1946 de nieuwe Italiaanse grondwet opstelde. Twee jaar later werd zij verkozen voor de Kamer van Afgevaardigden, waarvan zij uiteindelijk de langst zittende voorzitter is geworden.

Als overtuigd Europeaan was Iotti van 1969 tot 1979 lid van het Europees Parlement. In 1997 werd zij verkozen tot vice-voorzitter van de Raad van Europa.

Leonilde of “Nilde” Iotti werd op 10 april 1920 geboren in Reggio Emilia, een communistisch georiënteerde stad in Noord-Italië. Als ijverig studente won zij een beurs om literatuur en filosofie te gaan studeren aan de prestigieuze Università Cattolica in Milaan, ook al bleef zij haar hele leven overtuigd atheïste.

In de Tweede Wereldoorlog sloot zij zich aan bij het verzet. Na de oorlog werd zij een prominente figuur binnen de communistische partij PCI en speelde zij een leidende rol in de door de PCI gedomineerde Italiaanse vrouwenbeweging, de Unione Donne Italiane. Toen in 1945 het volwaardig stemrecht voor vrouwen werd ingevoerd, bleek Iotti populair onder vrouwelijke kiezers. In 1946 werd zij verkozen in de Grondwetgevende Vergadering, een parlementaire kamer die een nieuwe grondwet voor de Italiaanse Republiek moest opstellen. Iotti moest de artikelen over het gezinsbeleid schrijven.

In 1948 trad zij toe tot de Kamer van Afgevaardigden, de tweede kamer van het Italiaanse parlement. Toen zij in 1979 het voorzitterschap van de Kamer op zich nam, een functie die zij tot

1992 zou bekleden, was zij de eerste vrouw en de eerste communist die in Italië een dergelijk hoog ambt bekleedde. Vermaard om haar zelfzekerheid en onpartijdigheid in haar rol als kamervoorzitter werd Iotti ook vaak bestempeld als “de beste president die Italië nooit gehad heeft”.

Na het overlijden van Palmiro Togliatti, de leider van de PCI, in 1964 werkte Iotti hard aan de modernisering van de partij. Als vertegenwoordiger van de pro-Europese stroming binnen de partij steunde zij gedurende haar gehele loopbaan de Europese integratie, die zij beschouwde als de motor van sociale hervorming. “Wij willen de Europese Unie [...] omdat zij ons nieuwe wegen toont naar burgerlijke, maatschappelijke en politieke ontwikkeling, en nieuwe perspectieven voor vernieuwing en groei opent, iets wat niet meer mogelijk is in de eng geworden ruimte van de natiestaten, die gebonden zijn aan te veel beperkingen die hun feitelijke soevereiniteit begrenzen.” (Nilde, Parole e Scritti, 1955 – 1998, Comitato per la costituzione della Fondazione Nilde Iotti).

Ook in deze tijd bleef lotti onvermoeibaar in haar strijd voor de rechten van de vrouw. Zij voerde met succes campagne voor de legalisering van echtscheiding en abortus, twee zaken die hoog op de agenda van de vrouwenbeweging stonden. Maar tegelijk speelde zij ook een bemiddelende rol door er bij haar jongere partijgenoten op aan te dringen niet zomaar voorbij te gaan aan het standpunt van katholieke vrouwen over zulke onderwerpen.

Een voorvechtster van het algemeen stemrecht

Als politica die verknocht was aan het ideaal van een eerlijk en rechtvaardig Europa was lotti vastbesloten om haar strijd voor het algemeen kiesrecht naar Europa te brengen. In 1969, het jaar waarin voor het eerst communistische europarlementsleden werden benoemd, werd zij lid van het Europees Parlement voor Italië. In die hoedanigheid pleitte zij voor rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement, omdat zij van mening was dat die het Parlement een onwrikbaar mandaat zouden geven en de noodzakelijke geloofwaardigheid om de burgers te vertegenwoordigen.

Haar visie op een verenigd Europa strekte zich ook uit tot de geopolitieke implicaties van een steeds hechtere unie. lotti geloofde dat de burgers van Europa de plicht hadden om een positieve invloed uit te oefenen op onder meer de Noord-Zuid-betrekkingen, de vrede en ontwikkeling in het Midden-Oosten en, meer in het algemeen, de internationale orde.

lotti's werk en dat van haar collega's werd in 1979 beloond met de eerste rechtstreekse verkiezingen voor het Europees Parlement. Kort daarop zette zij een punt achter haar tienjarige carrière bij het Parlement, een decennium waarin ze ook actief was als lid van de commissie Buitenlandse Zaken van het Parlement. Maar lotti's rol in Europa was nog niet uitgespeeld. In 1997 werd zij verkozen tot vicevoorzitter van de Raad van Europa, de mensenrechtenorganisatie waarbij 47 landen zijn aangesloten.

Na 53 jaar in de politiek kondigde lotti in november 1999 haar vertrek uit het Italiaanse parlement aan. Twee weken later, op 4 december, stierf zij in Rome op 79-jarige leeftijd.